

היכל המשפט

אגף תשס"ה – ג'תשס"ו

היכל המשפט

בנשיאות האגף רב נפתלי נוסבום שליט"א

דבר הארכת

מידה כנגד מידה

השבוע נכנסתי להיכל בית הדין, ועוד לפני שהספקתי לברך את הנוכחים, פנה אלי מזכיר בית הדין, כולו נסער. שנים שאני יושב במזכירות בית הדין, אך תמיד מוקסם מרגעי פסק הדין. על אף כל זאת מקרה כמו שהיה השבוע, לא זכור לי.

כמו במקרים רבים דומים, נכנסו להיכל בית הדין שני הצדדים התובע והנתבע, וכמו תמיד האוויר בחדר היה טעון עד לקצה, כמו חוט מתוח שמוכן להיקרע.

השעות חלפו, הדיון התקדם בכובד ראש. התובע השקיע ממון רב, זמן וכוח נפשי כדי להוכיח את טענותיו. כל פעם שעלה נתון חדש, אווירת המתח והריכוז השתלטה על החדר. לאחר כשעתיים של דיון, כשהנתונים הוכיחו במאת האחוזים שהנתבע חייב לתובע סכום נכבד כמעט שלושים אלף שקלים, פנו הדיינים להוציא את פסק הדין לאור.

אלא שאז קרה משהו שלא ציפינו לו. התובע קם באטיות, מבטו מלא החלטיות ושקט פנימי, והכריז בקול רם וברור שהוא מוותר על כל הסכום. הדיינים עצרו את עטיהם, עיניהם נפתחו לרווחה, ואני הרגשתי כיצד הדופק של כולנו מאיץ. כולם הסתכלו זה בזה בתימהון.

התובע הסביר 'כעת, כשכל מה שהיה ספק התברר באופן מוחלט, אני יכול לוותר על מה שמגיע לי'.

רק כעת לאחר שהוכח למעלה מכל ספק כי הנתבע חייב לי את הסכום הנ"ל יכול אני לוותר לו, כולי תקווה כי גם משמיים ינהגו בי מידה כנגד מידה וגם בעניינים שהם זדונות גמורים ינהגו בי בחסד ורחמים.

העורך

קחו חלק בזיכוי הרבים הגדול

בתרומה ע"ס 180 ש"ח

0534195493

או דרך עמדות נדרים פלוס ע"ש היכל המשפט

לע"נ האגודה החשובה חנה מירל בת הרב ר' משה נלב"ע י"ז אלול ת.ג.צ.ב.ה.

היכל המעשה

עושה פתח דה"ה ר"א יצחק שליט"א

מכתבים, תחנות אוטובוס, מציאות יקרות, שאלות מורכבות בהשבת אבידה מצא מחשב לא מסונן, אייפון, מה דינם בהחזרה, כלים שנפלו במקוה, ומתנות לאביזנים חובת השבת או לפני משורת הדין ■ האם צריך לרדת מהאוטובוס על מנת להשיב את האבידה, ■ שיעור ההשבת.

א. כללי השבת אבידה

בפתח הדברים נעמוד על הכללים היסודיים של מצוות השבת אבידה אילו חפצים נחשבים אבידה שיש חובה להשיבם, ומהם גבולות אחריות המוצא. לדוגמה, כאשר מוצאים חפץ, שהוא מצד אחד בעל ערך, אך מצד שני טומן בחובו סכנה רוחנית כגון מחשב לא מסונן או מכשיר טלפון שאינו ראוי לשימוש עולה השאלה כיצד לקיים את מצוות ההשבה. שמעתי מאחד הדיינים החשובים שהורה כי יש למסור את המכשיר לסינון, ואילו דין אחר סבר שיש לשבורו.

ב. גרדי לפני משורת הדין

מלבד החיוב ההלכתי הברור של מצוות השבת אבידה, פעמים ישנה הנהגה של לפני משורת הדין. ובה מתעוררת השאלה מהו הגדר של לפני משורת הדין, כך, למשל, במקרה שהובא לעיל באדם שאיבד סכום כסף גדול, האם מחויב המוצא להחזיר גם כאשר הוא עצמו עני, או שמא כיון שמחויב הוא בפרנסת ילדיו אסור לו להחזיר למאבד.

דוגמה נוספת היא אדם שבידו מגנט גדול, ובעזרתו הוא מסוגל להוציא כלי מתכת שנפלו למקוה כלים, בעוד בעליהם כבר התייאשו מהם, האם עליו לטרוח ולחפש את הבעלים או שמאחר שלא מצאנו חיוב כזה בשולחן ערוך, אין כל חובה לחפש, ומה הדין במקוה פרטי, האם הבעלים של המקוה זוכה בכלים מידיה, שכן נפלו לרשותו לאחר שהתייאשו בעליהם הראשונים.

[שאלה מפורסמת של הגר"ח בטעמא דקרא פרשת לך לך, אם צריך לפני שמחזיר לפני משורת הדין להפריש מעשר כספים, (והיינו באופן שנתכונן לזכות ורק אח"כ נמלך להשיב). וכן יש שאלה אם המאבד צריך להפריש מעשר, וחידוש שצריך, וכ"כ בדרך אמונה ה' מתנות עניים, ושאלו את הגר"ש אלישיב באחד שמצא לפני פורים והחזיר האם קיים בה מצות מתנות לאביזנים. ויש עוד שאלות בענין זה ואכמ"ל].

ג. מאימתי מתחייב, והאם צריך להפסיד.

בדיני ראית אבידה עולה שאלה מצויה אדם היושב באוטובוס ורואה כיצד ארנק נופל מידי חברו האם מוטלת עליו החובה לרדת מן האוטובוס ולהשיב את האבידה. הכלל הוא שאין פטור מהשבת אבידה אלא כאשר שווי האבידה קטן מדמי ההפסד הכרוך בהשבתה, או כאשר קיים חשש סביר שהמאבד לא ישלם.

מלבד מקרים אלו חייב המוצא לטרוח ולהשיב, לכן, אם יוכל לגבות את הוצאותיו מן המאבד, אין לו פטור. אמנם, יש לעיין כאשר אין מדובר בהפסד ממוני, אלא בהפסד של מצווה אחרת או צורך אישי כגון מניעה מהשתתפות בחתונה אחיו, או ביטול סדרי לימודו בכלל.

עוד יש לדון במקרה שאדם אינו סמוך לאבידה, אלא רואה אותה ממרחק. דהנה כתב הב"ח (ס' רנ"ט ס"א) שאם האבידה רחוקה ממנו יותר משיעור רס"ו אמה ושני שליש אינו מחויב בהשבתה.

האוטובוס התגלגל במורד הרחוב הראשי, אוסף לתוכו עוד ועוד נוסעים, אברהם ישב סמוך לחלון, ספר פתוח בידו, מתעמק בלימוד.

ופתאום בעין החדה שלו הבחין בתנועה חדה על המדרכה, מולו, בין עוברי האורח, לאחד האנשים

נשמט מכיסו ארנק כזה. הוא צנח על הכביש והתגלגל לשוליים הלב של אברהם פעם, 'השבת אבידה'.

אך ברגע אחד האוטובוס כבר חלף על פני המקום, הנהג היה שקוע בנסיעה ולא האט כלל, אברהם הביט לאחור והארנק נותר מאחוריו, הולך ומתרחק, עד שנעלם מהעין.

כעת ניצבה לפניו שאלה כבדת משקל, האם לרדת בתחנה הקרובה, שעל פי חשבון הינה רחוקה מאות מטרים ממקום נפילת האבידה, או שמא מאחר שכבר התרחק, ואין הארנק בטוח בידו, פטור הוא מן ההשבה, ובניתיים, המחשבות הציפו אותו, אולי מיישהו אחר כבר מצא את הארנק, אולי בעליו עצמו יחזור על עקבותיו, ואולי דווקא עליו מוטלת המצווה, למרות כל הטירחו והעיכוב.

חיים ישב בחדר ההמתנה של מרפאת השיניים, אחוז ספר ישן כדי להעביר את הדקות הארוכות, לפתע, מבין הדפים, החליקה מעטפה חומה ותפוחה, הוא פתח בהירות, ועיניו חשכו חבילה של שטרות מזומנים, בצידה החיצוני היה רשום שם מלא, ברור וחד.

הדופק שלו האץ, לא בכל יום מוצאים סכום כזה, כמעט מיד ניגש אל המזכירות ושאל אם מוכר להם השם, לאחר חיפוש קצר נענה, 'כן, היה כאן מטופל בשם הזה לפני שבועיים'.

וכאן החל הסער בנפשו, מצד אחד יש כאן שם כתוב, סימן מובהק, ברור שזה שייך לאדם מסוים.

מימן שני עברו שבועיים, לפשטות כבר התייאש. ומעל להכל, הוא עצמו היה שרוי בלחץ כבד. תחנות בתו התקרבה, ההוצאות נערמו, והכסף פשוט לא היה, והנה, הגיעה לידו מעטפה שיכולה לפתור את מצוקתו ברגע אחד.

עיניו דמעו כשהתלבט, איזו זכות יש לו להשיב את המעטפה, אם המאבד כבר התייאש ממנה, ומנגד האם אפשר ליטול לעצמו כסף כזה, כשיש עליו סימן ברור ומובהק.

מטבע הדברים כל אדם נתקל לא אחת בשאלות של השבת אבידה, אם זה חפץ שנשכח, מעטפה שהונחה או פריש שנפל ברחוב.

לעיתים נדמה שמדובר בעניינים פשוטים למדי, אך ההלכה מגלה לנו עולם שלם של כללים, שאלות ומחשבות עמוקות מה נחשב אבידה שיש להשיבה, האם עלי לעכב את דרכי כדי להשיב, ומה דינה של מציאה כאשר החזרתה עלולה דווקא להרחיק אותה מבעליה.

הלכות השבת אבידה אינן רק הדרכה טכנית הן מגלמות אחריות הדדית, ערבות ושימת לב לכל פרט.

למעשה הלכות השבת אבידה מחולקים ל"ג חלקים ונבאר כפי מה שנוספיק.

קו 51 – זכות קדימה

השבוע עליתי לקו 51 מהכותל לכיוון מקור ברנך. האוטובוס היה מלא, האוויר טעון בהתרגשות ובדאגה מההפגנות בכיכר השבת, כשהנהג הודיע לפתע כי יאלץ לשנות את מסלולו.

בניגוד לנהגים אחרים, הוא הפנה אלינו, הנוסעים, את ההחלטה האם לנסוע במסלול קו 3, או להמשיך במסלול הרגיל אך להמשיך לכיוון הדוידקה.

המבט של כל נוסע חקר את פני האחרים, חלק רצו להמשיך לפי המסלול הרגיל ואם נתקע נתקע, אחרים העדיפו להגיע לחציו השני של המסלול במהירות. אני, כאילו מייצג את הרצון הכללי, פניתי לנהג בבקשה שייסע במסלול של קו 3. ההחלטה התקבלה, והאוטובוס המשיך, בעוד חלק מהנוסעים נאלצו לרדת בתחנות מוקדמות.

לאחר מעשה, עמדתי ושאלתי את עצמי, והייתי שמח לשמוע דעת הרבנים האם נהגתי נכון.

מה קורה כאשר הנהג משנה את מסלולו בשל נסיבות חיצוניות, האם לנצרכים בתחנות הראשונות יש זכות קדימה, או שמא אין כל הבדל וכל דאליים גבר? כיצד יש להתייחס למצב שבו בחירת המסלול מונחת בידי הציבור, אך הבחירה עשויה להשפיע על צורכי הפרט, האם שייך בזה דיני קדימה.

מבי מדרשא

מבית דינו של היכל'

נידונים הלכתיים

המתפרסמים במאגר השו"ת ובקו המשפט

אדם חתם על הסכם תיווך לשכירות דירה, ותוך שהוא בדק את הדירה הוא שאל את בעל הדירה אם שייך גם לקנייה, ותוך שבוע חתמו חוזה מכר על הדירה, כעת בא המתווך ותובע תיווך על קניית הדירה לפי הנהוג. כנגדו טוען הקונה שהחוזה מחייב תשלום תיווך על שכירות ולא על קנייה. האם נכון לחייבו מצד יורד לשדה חברו שלא ברשות והשביחה.

נענה על ידי הרה"ג יוגב בוטה שליט"א

~ ● ~

הניחו בפתח חצירו שתי ארגזי ירקות והוא שאל את השכנים מסביב והם אומרים שזה לא שלהם, וכעת נפשו בשאלתו האם הוא יכול להשתמש בזה.

נענה על ידי הרה"ג יצחק אליעזר שוב שליט"א

~ ● ~

בנין משותף אשר ישנם דיירים שאינם משלמים ועד בית וכעת אירע איזה קלקול בצנרת, האם מותר להימנע מלתקן את הנוק הנגרם בדירתו של אותו דייר שלא משלם כדי לגרום לו שישלם את חובו או לא.

נענה על ידי הרה"ג מנחם שכטר שליט"א

~ ● ~

אדם קנה במכונה פחית וכששילם יצאו לו שני פחיות ובמכונה אין טלפון להתקשר מה דין הפחית הנותנת?

נענה על ידי הרה"ג שמעון פויגל שליט"א

ההלכה מכירה בראייה כגורם מרכזי לקיום המצווה. המוצא חייב להשיב אבידה אם ראה בעצמו את מיקומה או את נפילתה.

העיון מורה כי אין הבדל מהותי בין ראייה ישירה לבין ראייה באמצעות מסך או מצלמה, שכן אחר שנתבאר לנו כי עיקר הדין הוא שהמוצא ידע במדויק על קיומה של האבידה, איך גם במקרה דנן הרי הוא יודע בוודאות על האבידה.

נידון זה נוגע גם כאשר מתייחסים לעניין ייאוש הבעלים, בעל אבידה שידע כי יש אפשרות לשחזר את נפילתה באמצעות מצלמה, מטבע הדברים, לא יתייחס במהרה.

תחנת אוטובוס ערב שבת המולה של אנשים סביבכם. לפתע נשמעת שאלה בקול ברור 'של מי המזוודה הזו', והכל נעים במבטים מהורהרים, כאילו אף אחד אינו יודע.

בדיקו ברגע זה מגיע האוטובוס, והמוצא הראשון, מבלי להסס, עולה ונעלם מהעין.

והשאלה עולה מאיליה מי חייב להשיב את האבידה, האם החובה מוטלת על המוצא הראשון בלבד, או שמא נופלת גם על שאר הנוכחים שידעו על האבידה, ומה נעשה כאשר כולם נמנעים מלגעת או להביע דעתם, והחפץ נותר ללא השגחה האם יש מקום לחיוב משותף, ואם כן, באיזה אופן מבוצעת השבת האבידה כדי להבטיח שהאבידה תחזור לבעליה.

בעז"ה בשיעור הבא נרחיב יותר בפרטי הדין ובשאר החילוקים.

בחור השאל מחברו חמש אבנים ואיבד אחת, והבטיח שירכוש חדר למחרת. בינתיים, הבעלים איבד אבן נוספת. לאחר מספר שעות, חבר שלישי מצא אבן והחזיר אותה לבעליה. מתעוררת השאלה איזו אבן מצא של המאבד הראשון או של הבעלים. המאבד הראשון טוען, 'תוכיח שהאבן היא שלך ולא שלי'. כיוון שאין סימן ברור להבחנה, והבעלים יודע שאולי עוד יחזרו לו אבנים, למי חייב החזור להשיב את האבן.

ולענין שיעור זה, כאן צריך להחמיר שיעור חזו"א שהוא מדאורייתא, ולא דמי לכל ספק ממון דלקולא, דבהשבת אבידה לא שייך המע"ה, וכבר הכריע הבה"ל סי' רע"א דבדאורייתא יש להחמיר כשיעור הגדול. וכבר הובא בשם מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל שכן היה מורה למעשה. [ויל"ע אם השיעור נמדד לפי אוויר או לפי הדרך].

נמצא, שהמוצא צריך תחילה לשאול עצמו. א. כמה שווה האבידה. ב. מהו המרחק בינו לביתה. ורק כאשר האבידה נמצאת בתוך שיעור זה חל חיוב ההשבה.

[ולענין הצלת ממון כגון שראה גנב נכנס לבית חברו כת' הגר"מ גרוס שליט"א בספרו משפט האבידה דבהצלה אין צורך בראייה קרובה דווקא, אלא כל שיכול למנוע את ההפסד חייב, שאין זה גדר של 'כי תראה' אלא של 'והשבותו לו'.

בדוגמא שהובאה לעיל באדם שרואה אבידה דרך חלון האוטובוס, האם ייאמר שכבר פגע באבידה וחייב, או שמא מאחר שעתה הוא רחוק, פטור.

ד. גדר ראיית אבידה

נידון נוסף עלה על שולחן בית הדין האם חיוב מצות השבת אבידה חל רק כאשר המוצא רואה בעיניו את האבידה, או אף אם רק יודע שיש אבידה קרובה אליו. לדוגמה אדם יושב בביתו ובנו רואה מן החלון כיצד נפל חפץ לעובר אורח, ומספר לו על כך, האם האב נחשב כמחויב להשיב, אף שלא ראה בעצמו.

למעשה נחלקו בזה הפוסקים מדברי היראים משמע שדווקא בראייה בפועל מתחייב, ואם רק שמע או ידע פטור. אולם רוב הפוסקים חולקים וסוברים שגם ידיעה בלבד מחייבת, שהרי התורה השוותה השבת אבידה לדיני עדות 'אם לא יגיד ונשא עונו', ושם נאמר 'או ראה או ידע' ומכאן שגם ידיעה מספקת לחיוב.

וכן כתב הגר"ח קניבסקי זצ"ל בספר דרך שיחה, שמסתבר לחייב אף בידיעה, שהרי סוף סוף הוא מתעלם מן האבידה.

נידון נוסף שעלינו לבחון הוא האם אמצעי ראייה טכנולוגיים, כגון מצלמות אבטחה או אינטרקום, נחשבים לראייה ממשית לצורך חיוב השבת אבידה.

תיווך

ענייני תשלום דמי תיווך מעוררים דיני תורה רבים על זכויותיהם הממוניות של המתווכים הן מצד תרומתו של המתווך לעסקה והן מצד גובה שכר הטרחה.

בפרקים הבאים נעסוק אי"ה בעיקר החיוב למתווך ובנידונים מצויים. כגון כשאל הייתה תועלת מעבודת המתווך ומקרים בהם המתווך הציג מבלי שנתבקש או הטעה או הזיק. תוקף של התחייבויות בעל פה וההתייחסות לדרישות החוק. וכן האם מותר לעקוף מתווך או להכניס אחר שינהל את המשא ומתן.

עיקר חיוב תשלום דמי תיווך

בזמננו מתווך דורש תשלום על עצם הצעת העסקה גם בלי שיש לו שייכות עם מי מהצדדים ואינו דומה לסרסור שנזכר בגמ' שהיה שליח בשכר של הקונה או המוכר.

בתשובות הרשב"א (ח"ד סי' ככה) נשאל על ראובן שהביא קונים לחנות הבגדים של שמעון ודרש ראובן משמעון תשלום על הפניית הקונים לחנותו. טענת ראובן הייתה שכך המנהג של בעלי החנויות וכנגדו טען שמעון שכיון שלא סיכמו מראש פטור מלשלם לו.

השיב הרשב"א שהדין עם ראובן התובע. שכל מה שנהגו בהם הרבים סתם הרי הוא כתנאי מפורש. ועוד כי הרשב"א מה בין יורד לתוך חברו שלא ברשות ונטעה והשביחה ליורד לחנותו והשביח מקחו במקום שנהגו ליתן שכר על זה.

עולים מדברי הרשב"א ב' טעמים לחיוב בדמי תיווך, הא' מצד שכך מנהג בעלי החנויות ונחשב שראובן התנה עם שמעון שיתן לו שכר, שכל מה שנהגו בהם הרבים סתם, הוא כתנאי מפורש. הטעם הב' מדין נהנה שראובן הוא יורד לשדה חברו ומשביח שנטול שכר כהמבואר בבבא מציעא דף קא וכנפסק בשו"ע חו"מ סי' שעה היורד לתוך שדה חברו שלא ברשות ונטעה אם היתה שדה העשויה ליטע אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנטעה ונטול מבעל השדה ואם אינה עשויה ליטע שמין לו וידו על התחתונה.

הרמ"א בחו"מ סי' קפה השווה בין שדכן לסרסור ולא חילק בין שדכן שבא מעצמו לבין סרסור שהוא שליח שנטעה בשכר. ובביאור הגר"א חו"מ סי' פז ס"ק יז הביא למחרתם שלשדכן מגיע שכר מדין יורד לשדה חברו שלא ברשות שאם היתה שדה עשויה ליטע אומדין כמה אדם רוצה ליתן בשדה זו לנטעה והוסיף וכמו שצריך ליתן לסרסור.

מבואר מדברי הרמ"א שהשווה שדכן לסרסור שיש לו דין פועל כסרסור ולדבריו מתווך בזמננו יכול להחשב פועל. הסמ"ע והנה"מ ס"ב קפה שם פסקו כהמרדכי בקידושין סי' תקמ"ד שמתווך דינו כפועל.

ויש בזה נפק"מ רבות אם המתווך רק יורד או כפועל (קבלן) הן אם צריך קנין ואיך לעשות אותו הן בחיוב התשלום אם חייב רק על מה שנהנה ויכול לומר לו טול עצץ ואבניך כדין יורד או שהמתווך נחשב לפועל שזכאי לשכר על עצם עבודתו והן באפשרות לחזור ולבטל את הסכם התיווך.

ויש בזה עוד נפק"מ להלכה ולא למעשה באופן שלא הוציא הוצאות כמו שמצוי בתיווך לצד הקונה שרק מספקים מידע באופן שאין הפסד אפילו של פרוטה שאם ירד מעצמו ולא הוציא הוצאות יש לדון דפטורים מלשלם לו כיון שזה נהנה וזה לא חסר. אמנם אין בזה נפק"מ למעשה כיון שהמנהג בפועל לשלם על שבח כזה גם באופן כזה שלא הוציא הוצאות ויהיה חיוב עכ"פ מצד המנהג כמב' בתשובת הרשב"א הנזכרת.

מדור זה עוקב אחרי סכסוכי שכנים, ומטרתו להציג בפניכם את שני צידי המתרס, ולהביא תמונת מצב מרתקת ונקודת מבט שונה.

תגובות למדור זה ניתן לשלוח ל b0733831747@gmail.com

כשבדיקת מזוזה הפכה למוקד מחלוקת

הצד הראשון

הצד השני

הרב שטרן, זקן הבניין, שמע את היוזמה של הרב כהן לשלוח את המזוזה לבדיקה. הוא חיך קלות. חלילה לי מלהתנגד למצווה חשובה כל כך, אמר לעצמו, ובפרט כאשר הרב כהן מוכן לשלם זאת מכיסו. וכי מה רע בכך.

אך מאחורי השקט החיצוני הסתתרה מחשבה אחרת, עמוקה יותר. המזוזה הזו, שנמצאת כיום בכניסה לחדר המדרגות הייתה בעבר שייכת לאחד השכנים, והיא שימשה אותו שנים רבות בפתח דירתו, מקום שבו חיוב המזוזה מן התורה, כאשר השכן עבר דירה, הוא קבע אותה מחדש בפתח חדר המדרגות מקום שחיובו מדרבנן בלבד.

כעת, אם יורידו את המזוזה כדי לשלוח אותה לבדיקה, עלולה להיווצר בעיה, ייתכן שלא יהיה ניתן להחזירה למקומה הקודם, וכך נאבד את הקביעות המיוחדת שלה.

לכן, טוען הרב שטרן כי לא ניתן להוריד את המזוזה בלא שאלת רב, אין זה סירוב מתוך התנגדות, אלא להפך.

ערב אחד, כשישב הרב כהן בביתו ועבר על רשימת המטלות של ועד הבית, צדה את עיניו מחשבה פשוטה ראש השנה מתקרב, ומן הראוי שנבדוק את המזוזה של חדר המדרגות כמבואר במטה אפרים, ואף שמד הדין אין כעת צורך לבדוק, זה לא עולה הרבה, ובכל מקרה בכדי לצאת ידי ספק אני מוכן לשלם זאת מכיס.

בטרם הספיק להוציא את היוזמה לפועל, שמע כי הרב שטרן, מהקומה העליונה, מתנגד בתוקף. הוא לא שמע טעם, נימוק, או הסבר רק התנגדות מוחלטת.

מחשבתו לא מצאה מנוח, מה יכול להיות לא בסדר בבדיקה, הרי לא ביקשתי את ההוצאות, כל כולה מצווה פשוטה, תיקון חשוב, אחריות של ועד הבית.

הוא ניסה לשתף שכנים נוספים. הללו משכו בכתפיים בתמיהה. 'באמת פלא', אמרו לו, 'מי יתנגד לבדוק מזוזה, ועוד כשאתה מציע לעשות זאת מכיסך.'

שואל ומשיב בהלכה

רבני בית ההוראה שליט"א

שלום וברכה

בבניין חדש רצו לבנות שער לחניה תת קרקעית. חלק מהשכנים רצו במחסום הרמטי שמונע כניסת אינשי דלא מעלי וחלק אמרו שאפשר להסתפק במחסום זרוע ואינם מעוניינים במחסום הרמטי.

יצויין כי חלק מהדיירים אין להם חנייה אבל מעוניינים בשער לחניה על מנת לחסום אורחים לא רצויים וטוענים שמצידם אפשר להסתפק במחסום הרמטי לא חשמלי (לענ"ד אין דבר כזה אבל זוהי טענתם מ"מ) ולפיכך הם צריכים לשלם פחות.

כיצד יבנו למעשה וכיצד יתחלקו בהוצאות השער באם יבנו שער הרמטי חשמלי.

תשובה

ראשית עליכם לעשות אסיפת דיירים ולהחליט עפ"י דעת הרוב אם לעשות מחסום הרמטי או רק שער זרוע ואולי בכלל לא מוסכם בין הדיירים שצריך שער.

אם האזור בו אתם גרים יש בו סיבה מיוחדת למחסום הרמטי יש צד שהמיעוט יכולים לכפות את הרוב בזה וצריכים לשטוח את הטענות בפני מורה הוראה מוסכם או בית הדין שישמעו את ב' הצדדים.

עכ"פ אם תחליטו שעושים מחסום הרמטי אלו שאין להם חניה לא יכולים לדרוש מבעלי החניות לעצור את רכבם לרדת ולפתוח את השער ידנית בכל כניסה ויציאה ולכן כולם יצטרכו לשלם בשווה על השער החשמלי אלא אם כן תחליטו באסיפה על דעת הרוב אחרת.

דבר נוסף, בבנין חדש יש בחוזה המכירה הסכם שיתוף לפי תקנון הבתים המשותפים המצוי ולכן עליכם לנהוג כפי שמורה החוק איך להודיע על האסיפה וכו' תוכל לראות עוד בתשובה 'חשוב דמי ועד בית בשכונה חדשה ותוקף החלטות אסיפת דיירים'.

ישוב טוב

מכתבים למרכת

האנשים שמאחורי הדוכן

עתה בעומדנו בימי הרחמים והסליחות, זמן חשבון הנפש והתבוננות פנימית, רבים עוסקים בעבודת התשובה בענייני בין אדם לאדם. כמה קל לאדם להתעורר מתפילה נרגשת או סליחות חמות, אך באותה שעה להתעלם מחובות כאלו ואחרים. במה דברים אמורים אני מחבר ספרים, ומוכר את ספרי בדוכנים הסמוכים לבתי הכנסת (בלוי). פעמים רבות ניגשים אנשים יקרים, נוטלים ספר בידם, כשבדעתם לשלם אחר כך. אלא שאותו אחר כך מתעכב, ובדרכי גם נשכח.

יש את אותם שעומדים ליד הדוכן, מעיינים שעות ארוכות בכל הספר מתחילתו ועד

סופו, ואחר כך מחזירים אותו, לאחר שכבר סיימו לקוראו, מלבד עצם העובדה שאותו אחד קורה את כל הספר לפני הרכישה, פעמים מחזירים את הספר כשהכריכה או הדפים מקומטים, ספר שכזה שוב איני יכול למכור. ובמקרים אחרים – פשוט מזיקים את הספר, מנחים אותו על ספסל סמוך מה שגורם לכך שילך לאיבוד, או מנחים כוס קפה לידו... ובכך נגרם לי הפסד ממוני ישיר.

ציון דרך היסטורי בעולם המשפט

שמעניקה ללימוד חיות נדירה ומציבה את התלמידים מול אתגרי המציאות כבר משלב הלימוד.

גורמים המעורים במהלך מציינים כי עצם פתיחתם של שלושה כוללים במתכונת אחידה זו, היא עדות מובהקת לצמא הגדול

הקיים בקרב האברכים ללימוד שמשלב עומק תורני בלתי מתפשר עם כלים מעשיים לשטח. מדובר בנקודת מפנה של ממש, כיוון שהמודל של היכל המשפט מצליח לחבר בין שני עולמות שבעבר נתפסו כנפרדים, עולם הלימוד התורני הגבוה, והעולם הממשי שבו נדרשת הכרעה והנהגה.

אין ספק כי מדובר בהתפתחות מרשימה, שהפכה את היכל המשפט למוקד מרכזי ולכוח עולה בלימוד חושן משפט. שלושת הכוללים הפועלים במקביל מעידים על מגמה רחבה של התרחבות, אשר צפויה להותיר חותם על פני עולם התורה כולו ולהוות בסיס איתן לדור הבא של תלמידי החכמים, הדיינים ומורי ההוראה.

בעולם התורה נרשם לאחרונה ציון דרך היסטורי: מסגרת היכל המשפט חצתה שלב משמעותי נוסף בהתפתחותה, כאשר לא פחות משלושה כוללים נפתחו ופועלים כעת במתכונת ייחודית זו.

חזון ההקמה היה ברור להציב את לימוד חושן משפט במרכז סדר היום התורני, ולהעניק לו את המקום הראוי כלימוד חיוני ומעשי. לשם כך נבנתה מתכונת נדירה מסוגה, המשלבת בין עיון מעמיק ויסודי בסוגיות ההלכתיות לבין הכשרה פרקטית במציאות החיים.

המערכת בנויה על יסודות מוצקים סדרי לימוד מסודרים, מבחנים תקופתיים, עבודות יישומיות והדרכות צמודות. האברכים אינם מסתפקים בלימוד עיוני בלבד, אלא נדרשים להתמודד עם מקרים מורכבים, סימולציות ותרגולים מעשיים, בדומה לאתגרים הממתינים להם בעולם דיני הממונות וחיי העסקים. בכך הופכת המסגרת לייחודית, כזו

בס"ד

סדנת החוזים שמשנה את כללי המשחק

לראשונה - מנחה מעשי ומקצועי
לערכת ובדיקת חוזים, מרבני ההלכה
ועד משפטי השורה הראשונה.

זו לא המלצה - זו חובה.
לרבים, לדיינים, למשפטיים, ליוזמים
לכל מי שמנסח, בודק או חותם על חוזים.
כי אחרי שתעברו את סדנת החוזים
לא תסתכלו על אף חוזה באותה הצורה שוב.

מה מחכה לכם בסדנה:

- 1 מנהל החוזה
כל סעיף מקבל משמעות חדשה
- 2 היכן מסתתרים המוקשים?
מה שבאמת חבוי בתוך החוזה
- 3 הסוד הכמוס של חוזים מנצחים
מדריך לחוק המפרדות הסעיף הקריטי ביותר
- 4 סודות ערכת החוזה
דברים שעורכי הדין לעולם לא יגלו לכם
- 5 כל חוזה הוא מסכה
מי שיוצק לקרוא נכון מגלה את הסיפור

עשרה מפגשים - מושנה חיים
לא עוד הרצאה תאורטית.
לא עוד מידע שאי אפשר ליישם.
עשרה מפגשים ממוקדים, סדורים,
צעד אחר צעד

שמפרקים את עולם החוזים ומרכיבים
אותו מחדש מול העיניים שלכם.

עורך הדין נתן רונבלט יחד עם צוות מרצים
מנוצח שוברים מוסכמות, חושפים סודות
ומעניקים לכם שליטה מלאה על כל חוזה.

הזדמנות מיוחדת
לחברי היכל המשפט
סנדת החוזים המלאה
ב-750 ש"ח בלבד!
במקום 990 ש"ח

0733-576-118

ממון כהלכה

לומדים חושן משפט ומחפשים את הלחיצה

בימים אלו נפתחה ההרשמה לקבוצות השימוש המעשי

להכשרת דיינים מוצי"ם ובוררים דיני ממונות

שעל ידי בית הדין ובית ההוראה 'היכל המשפט'

בנשיאות הגאון הגדול רבי נפתלי נוסבוים וגדולי הדיינים שליט"א

שיעורים מיוחדים ומרתקים בהנעשה בבית הדין

שיעורים בפקטריקה המעשית מתוך עולם בית הדין

על ידי רבני ודייני בית הדין שליט"א ומומחים בתחומים שונים

דגש על נושאים אקטואליים

פקטריקה בשני חומי חלק ב' והלכות ריבית

דיני חוזה - דיני שותפות - דיני צוואות וירושה - הלכות דינים - דיני ריבית - נזקי שכנים - אונאה - שכירות פועלים - נזקין - שכירות - ערבות ועוד. ערכות חוזים וירושה - רבנות חוזה - נזקי ביה - נזקי לרכוש כמסחר - יאמנות - דרכים ותאונות עבודה - הלשונות על 'מאמרים' - זכויות יוצרים - פירוק שותפות - צווי בית משפט - פירעון חוב על ידי הורשים - בטול צוואת אב על ידי האם - מנהל עובד בקיום צוואה - בנים מאומצים - נסיון אחר השלשה - סדק חלוקת נכסים - הרבני בית דין ודין יחיד - דינים שאינם מצויים רונים משפטיים - נסיון גישור - טענות פסלות דין ועילות הפסילה - מנגנון של טוען רבני - צווג בעלי דין בקבוצות הכשרה - סרבני בית דין - שוק ההון - כרטיסי אשראי - מערכת הבנקאות - עסקאות בטרם - ציינים - נמחים - היתר העיסוק - פיוני שוטר - תאריך עברי ולועזי - מניטין בחנות - אונאות בנדל"ן - שבתות עובדים ועוד.

השיעורים יתקיימו אחת לשבוע למשך קרוב לשלוש שנים • חומר עיוני ומסכם • עבודה מעשית בתיווך דיינים • מצגות מתוך עולם בתי הדין • בסיס המחזור ולפי החלטה הרבנים ישובצו הלומדים כרבנים ובוררים בבית הדין ובית ההוראה היכל המשפט ויוכתרו בכתר תעודת דיין ידני על רוב ש"ש חוזה • ותעודה על הלכות ריבית

לפרטים והרשמה

בארה"ב

605-477-7466

בארה"ק

0733831747

(8 שלוחה)

לקבוצות וכוללים

0556721426

